

Správa o činnosti pedagogického klubu

1. Prioritná os	Vzdelávanie
2. Špecifický cieľ	1.1.1 Zvýšiť inkluzívnosť a rovnaký prístup ku kvalitnému vzdelávaniu a zlepšiť výsledky a kompetencie detí a žiakov
3. Prijímateľ	Gymnázium, Šrobárova 1, 042 23 Košice
4. Názov projektu	Inovácia vzdelávania za účelom zlepšenia čitateľskej, matematickej, finančnej a prírodovednej gramotnosti
5. Kód projektu ITMS2014+	312011U464
6. Názov pedagogického klubu	Čitateľská odysea
7. Dátum stretnutia pedagogického klubu	29. 09. 2020
8. Miesto stretnutia pedagogického klubu	Gymnázium, Šrobárova 1, 042 23 Košice
9. Meno koordinátora pedagogického klubu	PhDr. Ingrid Kerestúriová
10. Odkaz na webové sídlo zverejnenej správy	https://www.srobarka.sk/inovacia-vzdelavania-za-ucelom-zlepsenia-gramotnosti/

11. Manažérske zhrnutie:

krátka anotácia:

Metódy a techniky na podporu porozumenia textu - výmena skúseností medzi pedagógmi.
Identifikovanie spoločných problémov.
Vypracovanie spoločných návrhov na podporu porozumenia textu v rámci spoločenskovedných predmetov.

klúčové slová:

čitateľská gramotnosť, porozumenie textu, čitateľské stratégie, zručnosti a schopnosti, postup 3 -2 - 1, metóda prezeraj – pýtaj sa – prečítaj – odpovedz – zopakuj, KWL, SQ3R, riadené čítanie, štruktúrované čítanie

12. Hlavné body, témy stretnutia, zhrnutie priebehu stretnutia:

1. Všeobecné zásady rozvoja čitateľskej gramotnosti

V úvode stretnutia sme zhrnuli niektoré teoretické zásady rozvoja čitateľskej gramotnosti žiakov. Vo všeobecnosti sa čitateľská gramotnosť chápe ako schopnosť získať relevantné informácie z písaného textu, schopnosť porozumieť im, vedieť ich použiť a uvažovať o nich, je súčasťou *bázovej a funkčnej gramotnosti*, ktoré vytvárajú predpoklad na prácu s informáciami, ich hodnotenie a využitie v praxi. V rámci spoločenskovedných predmetov sme identifikovali viacero čitateľských stratégií, ktoré prostredníctvom aktívnej práce s textom podporujú rozvoj čitateľskej gramotnosti žiakov naprieč rôznymi odbornými disciplínami. Ich spoločným menovateľom je *čítanie s porozumením, ktoré spolu s kritickým myslením tvorí základ akademického čítania pre učenie sa*.

2. Aplikácia na pedagogickú prax – výmena skúseností

Predpokladáme, že vyučovanie rôznych stratégií čítania, napr. prostredníctvom modelovania, spoločného precvičovania alebo ich samostatnej aplikácie, zlepšuje nielen individuálnu čitateľskú gramotnosť žiakov, ale tiež rozvíja čitateľskú autonómiu, schopnosť samostatne pracovať s neznámym textom, správne mu porozumieť, identifikovať explicitné a implicitné významy, schopnosť text analyzovať a kriticky ho hodnotiť.

V nadväznosti na naše predošlé odporúčania, si učitelia vymenili názory na preštudovaný text a uviedli rôzne príklady na rozvoj *extenzívnych a intenzívnych čitateľských zručností, ktoré so žiakmi precvičujú formou samostatnej práce, práce vo dvojiciach alebo skupinách*. Žiaci pracujú s ukážkami odborných a umeleckých textov, s ukážkami textov z čítaniek, zbierok a s pracovnými listami. Osobitnú pozornosť venujeme osvojeniu si a precvičovaniu pojmového aparátu v rámci jednotlivých vedných disciplín formou pracovných listov, dopĺňovačiek, hľadania a priradovania vysvetlení a pod. Následne sme podrobnejšie prediskutovali niektoré odporúčané čitateľské stratégie a metódy.

INSERT – systém interaktívnych značiek pre efektívne čítanie, ktorými si žiaci značia nové, známe, neznáme informácie v texte. Pre lepšie osvojenie si samostatnej práce s textom, za účelom domácej prípravy alebo samoštúdia žiakom odporúčame tiež jeho adaptáciu podľa vlastných potrieb.

Porovnaj a rozlíš – žiaci hľadajú podobnosť alebo odlišnosť dvoch textov, napr. dejové línie v príbehu, osudy hlavných hrdinov, dve filozofické hľadiská a pod. Ako vizuálny ekvivalent tejto metódy naši učitelia tiež odporúčajú používať Vennove diagramy pre ich názornosť.

3 – 2 – 1 – stratégia vyhľadávania troch dôležitých informácií, dvoch nových a jednej informácie, na ktorú žiak nenašiel odpoveď.

KWL – žiaci si zapisujú poznámky k téme pred čítaním (čo už vedia a čo by sa chceli dozvedieť), následne to, čo sa dozvedeli po čítaní.

RAP – prečítaj odsek – sformuluj otázku – odpovedz vlastnými slovami.

Uvedené metódy odporúčame pre ich univerzálnosť a možné využitie pri práci vo dvojiciach, skupinách i samoštúdiu. Ich pridanou hodnotou je tiež fakt, že bránia mechanickému memorovaniu sa učiva bez pochopenia jeho významu, sú vysoko aktivizujúce a zároveň motivujú žiakov k ďalšiemu štúdiu a práci s informáciami.

3. Identifikovanie problémov

Učitelia zhodne považujú za pretrvávajúci problém najmä nižšiu čitateľskú autonómiu žiakov, ktorá pramení z nízkeho záujmu o čítanie všeobecne, alebo tiež z nízkej schopnosti dlhodobo sústredene čítať s porozumením. Ako značne problematické sa nám javí chápanie náročnejších literárnych, filozofických a dobových textov, ktoré predstavujú námet na ďalšie stretnutia klubu v budúcnosti. Samostatnú kapitolu predstavuje problém tzv. povinnej literatúry, ktorá je pre mnohých žiakov nepopulárna, pričom odporúčané tituly si skutočne prečíta len malé percento žiakov, čím sa stráca jeho pôvodný zmysel. V závere diskusie prítomní učitelia tiež zdôraznili význam správneho kladenia analytických otázok na overenie pochopenia textu (napr. formulovať otázky kritické, objasňujúce, príčinné, vysvetľujúce a pod.), ktoré často odhalia slabé argumentačné schopnosti žiakov.

13. Závěry a doporučení:

V rámci vyučovania spoločenskovedných predmetov odporúčame naďalej pokračovať v implementácii osvedčených postupov, aktivizujúcich čitateľských stratégií a metód, ktoré podporia rozvoj čítania s porozumením. Za trvalú a priebežnú úlohu sme si stanovili vytvoriť databázu vhodných textov a pracovných listov s cieľom lepšej modelácie a nácviku čitateľských stratégií a techník, ako aj priebežne identifikovať problémové oblasti.

V oblasti rozvoja extenzívneho čítania a povinnej literatúry odporúčame hľadať atraktívnejšie formy práce s umeleckým textom, napr. inscenačné hry, dramatizované čítanie ukážok, dať žiakom možnosť pripraviť si prezentáciu o svojej obľúbenej knihe a pod.

Odporúčame naštudovať si materiál:

LAPČÁKOVÁ, E.: Čitateľská gramotnosť v školskej praxi strednej školy. Prešov: MPC, 2015.

[https://mpc-edu.sk/sites/default/files/projekty/vystup/13_ops_lapcakova_emilia - citatelaska_gramotnost_v_skolskej_praxi_strednej_skoly.pdf](https://mpc-edu.sk/sites/default/files/projekty/vystup/13_ops_lapcakova_emilia_-_citatelaska_gramotnost_v_skolskej_praxi_strednej_skoly.pdf) [online]

14. Vypracoval (meno, priezvisko)	PhDr. Ingrid Kerestúriová
15. Dátum	30. 09. 2020
16. Podpis	
17. Schválil (meno, priezvisko)	Mgr. PaedDr. Zlatica Frankovičová
18. Dátum	30. 09. 2020
19. Podpis	

Príloha:

Prezenčná listina zo stretnutia pedagogického klubu